

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 20. december 2011
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Andreas Christensen
Sagsnr.: 2011-0030-0422
Dok.: 273852

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 148 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. november 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Morten Bødskov

/

Carsten Kristian Vollmer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 148 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Ministeren bedes redegøre for de gældende regler for behandling af klagesager over fængselsfunktionærer, samt oplyse om han vil overveje at etablere en ny uafhængig klageindsats efter en model som den, der etableres for klager over politiet. Redegørelsen bedes indeholde en vurdering af fordele og ulemper ved den gældende ordning og en ordning, der minder om den vil gælde for klagesager over politiet.”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende vedrørende de gældende regler for behandling af klager over fængselspersonalet:

”a. I praksis vil straffasoneres klager over fængselsbetjente meget ofte være knyttet til et konkret indgreb, som fængselsbetjenten har foretaget i henhold til straffuldbyrdelsesloven. I disse tilfælde, hvor afgørelsen er truffet af de lokale kriminalforsorgsmyndigheder i henhold til straffuldbyrdelsesloven, kan indgrebet påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen i medfør af lovens § 111, stk. 1.

Klagen skal iværksættes inden to måneder efter, at afgørelsen er meddelt den dømte. Direktoratet for Kriminalforsorgen kan dog i særlige tilfælde se bort fra overskridelse af denne frist.

b. Straffasoneres klager over fængselsbetjentes adfærd (adfærdsklager) behandles i første instans i fængslet eller arresthuset. Fængslets eller arresthusets afgørelse kan herefter påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen i kraft af den almindelige forvaltningsretlige rekursadgang.

Direktoratets afgørelser kan indbringes for Folketingets Ombudsmand.

c. Også for varetægtsarrestanters vedkommende vil klager meget hyppigt angå konkrete indgreb. I medfør af varetægtsbekendtgørelsen kan der foretages en række indgreb af hensyn til bl.a. orden og sikkerhed i varetægtsfængslet (arresthuset), og afgørelser herom truffet af de enkelte institutioner kan påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

d. Herudover indeholder retsplejelovens § 778 regler om varetægtsarrestanters mulighed for at indbringe klager over fængselsbetjentes adfærd (adfærdsklager) for retten.

Klage over fængselsbetjentes adfærd skal i første omgang indgives til vedkommende fængselsinspektør (arrestinspektør) eller til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Hvis der ikke er truffet

fet endelig afgørelse inden 2 uger efter indgivelsen, kan klagen indbringes for retten. Det samme gælder, hvis varetægtsarrestanten ikke får medhold i sin klage.

Retten kan efter § 778, stk. 2, afvise at iværksætte en undersøgelse af sagen, hvis klagen findes åbenbart grundløs, hvis den angår forhold af uvæsentlig betydning, eller hvis den indgives mere end fire uger efter, at det forhold, som klages angår, har fundet sted.

Hvis der ikke på forhånd er grundlag for at afvise klagen, iværksætter retten en undersøgelse. Når undersøgelsen er afsluttet, afgiver retten en redegørelse, som sendes til klageren, den indklagede, arrestinspektøren og Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. § 778, stk. 3.

Retten kan ikke rejse en disciplinær- eller straffesag mod den indklagede eller beordre en sådan sag rejst. Retten kan således alene give en vurdering af klagens berettigelse.

Varetægtsfængslet (arresthuset) skal vejlede varetægtsarrestanter, som klager over fængselspersonalets adfærd, om muligheden for at indbringe sagen for retten, herunder om klagefristen.

e. Hvis der i en konkret sag er behov for en nærmere afdækning af de faktuelle forhold i sagen for at vurdere, om der er begået fejl eller udvist forsømmelighed fra personalets side, gennemføres der tjenstlige samtaler med de medarbejdere, der har været vidner til den pågældende episode.

Tilsvarende foretages der tjenstlige afhøringer af de medarbejdere, som antages at have begået fejl eller udvist forsømmelighed. De tjenstlige samtaler og afhøringer gennemføres i overensstemmelse med Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning af 1. december 2010 om afvikling af tjenstlige samtaler og afhøringer mv. Der er fastsat forskellige formkrav til henholdsvis tjenstlige samtaler og tjenstlige afhøringer.

Samtaler og afhøringer foretages af tjenestestedets ledelse.

f. Hvis det konstateres, at en eller flere fængselsbetjente har begået en tjensteforseelse ved ikke at overholde gældende regler mv., eller er der mistanke om, at dette er sket, vil der blive indledt en disciplinær undersøgelse i sagen.

Reglerne for gennemførelse af individuelle disciplinærfølgninger er fastsat i tjenstemandslovens kap. 4. Som det fremgår af tjenstemandslovens § 24, vil en række disciplinære sanktioner kunne komme på tale – lige fra en advarsel til afskedigelse – hvis det konstateres, at der er begået en tjensteforseelse. I tilfælde, hvor alvorlige disciplinære sanktioner vil komme på

tale, skal der udpeges en forhørsleder til at gennemføre et tjenstligt forhør.

Forhørslederne vedrørende kriminalforsorgens medarbejdere er to udpegede byretsdommere for at sikre den fornødne uafhængighed.

g. Hvis der er tale om eller mistanke om en straffelovsovertrædelse, melder kriminalforsorgen sagen til politiet.”

2. Når det gælder synspunkter, der vedrører spørgsmålet om, hvorvidt der bør etableres en særlig klageordning på kriminalforsorgens område svarende til den nye politiklageordning, bemærker Justitsministeriet, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed er etableret med henblik på at sikre, at den myndighed, der forestår undersøgelse og efterforskning af politipersonale, funktionelt og personelt er adskilt fra politiet og anklagemyndigheden (statsadvokaterne).

Det er samtidig vigtigt at have for øje, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed som udgangspunkt ikke skal behandle klager over politiets dispositioner (*dispositionsklager*). Sådanne klager vedrører ikke magtmisbrug mv. fra politiets eller en enkelt politimands side, men angår tilfælde, hvor det skøn, som er udøvet i forbindelse med en bestemt politimæssig disposition, ved en efterfølgende vurdering viser sig muligvis at burde have været udøvet anderledes. De hensyn, der ligger bag etableringen af en særlig klageordning i forbindelse med magtmisbrug og andre tjenesteforsømmelser mv. eller strafbare forhold fra politiets side, gør sig således ikke på samme måde gældende i relation til dispositionsklager.

Tilsvarende synspunkter kan efter Justitsministeriets opfattelse anføres i forhold til klager over dispositioner truffet i kriminalforsorgens regi.

Hvad angår *adfærdsklager* indgivet af straffasonere mod kriminalforsorgens medarbejdere, kan fængslets eller arresthusets afgørelser som beskrevet ovenfor påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen, og direktoratets afgørelser kan indbringes for Folketingets Ombudsmand. Endvidere kan adfærdsklager indgivet af varetægtsarrestanter uden videre indbringes for retten, hvis der ikke er truffet endelig afgørelse inden 2 uger efter indgivelsen af klagen, eller hvis varetægtsarrestanten ikke får medhold i sin klage. Reglerne sikrer således allerede i dag, at adfærdsklager kan indbringes for og behandles af en uafhængig klageinstans.

For så vidt angår *straffesager* varetages disse i almindelighed af politi og anklagemyndighed. Dette gælder også efterforskning og påtale i sager om strafbare forhold begået i tjenesten af kriminalforsorgens personale. I

overensstemmelse hermed melder kriminalforsorgen som nævnt ovenfor sagen til politiet, hvis der er mistanke om, at kriminalforsorgens personale har begået et strafbart forhold i tjenesten. Det er i den forbindelse Justitsministeriets opfattelse, at hensynet til at opretholde en almindelig tillid til straffesagsbehandlingen ved at henlægge ansvaret herfor til en anden myndighed (politiet og anklagemyndigheden) end den myndighed, hvor de pågældende er ansat, allerede er opfyldt i forhold til straffesager, der involverer kriminalforsorgens personale.

4. Sammenfattende er det på den anførte baggrund Justitsministeriets opfattelse, at de gældende regler for behandling af klager over kriminalforsorgens personale sikrer, at klagesagerne behandles med den fornødne saglighed og uafhængighed, ligesom de gældende regler i øvrigt sikrer den fornødne tillid til klagesagsbehandlingen. Justitsministeriet finder således ikke, at der er anledning til at indføre en særlig klagemyndighed på kriminalforsorgens område svarende til den nye Politiklagemyndighed.